

Практика податкового стимулювання інновацій в Україні характеризується досить низьким використанням пільг інвестиційно-інноваційного та соціально-екологічного характеру. В більшості застосовуються інструменти для підтримки та поточного розвитку окремих сфер бізнесу (космічна галузь, авіа- та автомобілебудування, металургія тощо).

Підвищення конкурентоспроможності національної економіки буде неможливе за існуючого рівня інноваційної активності підприємств, для стимулювання якого необхідними є розширення інвестиційних можливостей для реалізації інноваційних проєктів, підтримка функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури.

Список літератури

1. Гальчинський А.С., Геєц В.М., Кінах А.К., Семиноженко А.К. Інноваційна стратегія українських реформ.—К.: Знання України, 2002.— С. 326.
2. Климова І.Г. Методи та інструменти фінансово-кредитного механізму державної підтримки інноваційної сфери у країнах з ринковою економікою // Інвестиції: практика та досвід. — № 1. — 2009. — С. 25—27.
3. Никифоров А.Є., Діба В.М., Парнюк В.О. Податкове стимулювання інноваційної діяльності // Фінанси України. — № 5. — 2009. — С. 78—86.

УДК 005.931.11

О. А. Островська,

к.е.н., доцент кафедри фінансів підприємств,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ ЩОДО АНТИКРИЗОВИХ ЗАХОДІВ

Інноваційний розвиток держави передбачає активізацію інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва. Передумовою їх інвестиційної активності є своєчасне фінансування заходів із розширеного відтворення основних засобів і нематеріальних активів. Актуалізується також оновлення та нарощення

виробничого потенціалу підприємств із корпоративними правами держави (далі — КПД). Тому на часі є розробка нових підходів до фінансової діагностики інвестиційно-інноваційної спроможності для прийняття рішень щодо доцільності приватизації підприємств із КПД, або підвищення ефективності антикризового управління ними за збереження або збільшення частки державної власності.

Оновлення матеріально-технічної бази виробництва, інтенсивне використання інтелектуального капіталу, інвестування в придбання та оновлення основних засобів, у нематеріальні активи, довгострокові фінансові інвестиції, інші необоротні активи здійснюється за рахунок власних джерел фінансування та довгострокових позичених коштів. Джерелом фінансування відтворення та нарощення основних засобів і нематеріальних активів у процесі функціонування виступають отриманий підприємством чистий прибуток, а також нараховані амортизаційні відрахування. Тому з метою оцінювання спроможності підприємств до розширеного відтворення за рахунок власних коштів доцільно обирати показники, які містять у собі саме ці складові. Отже, інвестиційно-інноваційну спроможність підприємств, на думку автора, можна ідентифікувати за використання, серед інших, коефіцієнту У Бівера (діленням суми чистого прибутку та амортизації, які є джерелом фінансування інвестицій, на середньорічну суму заборгованості). Результатом розрахунків показника за 2012 р. по вибірці зі 100 підприємств із КПД, об'єднаних у 5 груп залежно від частки держаних корпоративних прав, є дані, наведені в табл. 1.

Таблиця 1

**ЗНАЧЕННЯ К БІВЕРА
ПО ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ІЗ КПД ЗА 2012 РІК**

Частка КПД Значення	< 10%	10—25%	25—50%	50—100%	100%	Всього
Всього $\leq 0,17$	18	16	14	12	14	74
У т.ч. < 0	12	10	11	5	7	45
0,17—0,4	1	2	3	1	4	11
$> 0,4$	1	2	3	7	2	15

У зарубіжній аналітичній практиці значення коефіцієнту Бівера: $\leq 0,17$ ідентифікує підприємство як таке, що має високий ри-

зик втрати платоспроможності; в межах 0,17—0,4 — із середнім рівнем платоспроможності; > 0,4 — має низький ризик втрати платоспроможності [1]. Окремо виділимо групу підприємств із значенням коефіцієнту Бівера < 0 як абсолютно неплатоспроможні, або повністю неспроможні доінвестиційно-інноваційної діяльності. Із табл. 1 спостерігаємо спадаючу динаміку кількості потенційно неплато- та інвестиційно неспроможних, а також переважно зростаючу динаміку (окрім 100 %) інвестиційної привабливості підприємств при збільшенні частки КПД у статутному капіталі.

Методичні рекомендації [2] визначають значення показника Бівера нижче за 0,2 як свідчення небажаного скорочення частки прибутку, що спрямовується на розвиток виробництва. Проте міжнародний критерій на рівні 0,17 вважається нами більш прийнятним для вітчизняних державних підприємств. Тому наступне групування підприємств України з КПД за 2012 рік проведено за ознакою скорочення прибутку на розвиток виробництва (табл. 2).

Таблиця 2

**ГРУПУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ
ІЗ КПД ЗА КРИТЕРІЄМ К БІВЕРА НА РІВНІ 0,17**

Частка КПД Значення	< 10%	10—25%	25—50%	50—100%	100%	Всього
< 0,17	18	16	14	12	14	74
> 0,17	2	4	6	8	6	26

Доцільно зауважити, що серед 14 підприємств із значенням К Бівера > 0,17 з КПД від 25 % до 100 % перебувають 9 суб'єктів підприємництва, основним видом діяльності яких є розподілення електроенергії (-обленерго), щодо нагальної необхідності приватизації яких як виключної передумови зміцнення їх фінансової стійкості, точаться гострі дискусії. Проте отримані дані свідчать про необхідність підвищення ефективності антикризового фінансового управління за збереження наявної частки КПД. У табл. 3 викладено результати розрахунку показника рентабельності капіталу власників за 2011—2012 роки та порівняння отриманих за 2011 рік значень із середнім по національній економіці ROE за цей рік на рівні 0,046 (підраховано автором на основі [3]).

**ЗНАЧЕННЯ ROE
ПО ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ З КПД ЗА 2011—2012 рр.**

2011 рік						
Частка КПД Значення	< 10%	10—25%	25—50%	50—100%	100%	Всього
< 0	15	13	9	5	6	48
0—0,046	2	4	7	8	8	29
> 0,046	3	3	4	7	6	23
2012 рік						
< 0	15	11	10	3	7	46
0	2	3	1	3	0	9
> 0	3	6	9	14	13	45

Дані табл. 3 підтверджують тенденцію зростання ефективності використання капіталу власниками підприємств із більшою часткою КПД.

Проведені аналітичні дослідження свідчать про актуалізацію-підвищення якості фінансового управління підприємствами з КПД і розробки системи ефективної мотивації менеджменту. Збереження державної частки в статутному капіталі надасть можливість суспільного контролю за діями управлінського персоналу стратегічно важливих для економіки країни підприємств.

Список літератури

1. *Самойлов Л.Л.* Практические выводы по результатам анализа финансовых показателей // http://www.cfin.ru/finanalysis/inec_analysis2.shtml
2. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Затв.Наказом Міністерства економіки України 19.01.2006 № 14 (у редакції Наказу від 26.10.2010 № 1361) // http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=161074&cat_id=32854
3. Державна служба статистики України: Офіційний веб-сайт // <http://www.ukrstat.gov.ua/>